

Grzegorz Biegas

Katowice 31.05.2021

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

e-mail. gbiegas@wp.pl

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi, Wydział Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu- pismo Przewodniczącej Komisji ds. nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego w zakresie sztuki prof. dr hab. Agaty Jareckiej zlecenie podjęte na podstawie Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. Nr65, poz.595 ze zmianami Dz.U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art.14 ust. 2 pkt. 2

Dotyczy:

Uchwały Rady Wydziału Wydział Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi z dnia 04. lipca 2018 roku w sprawie:

- wszczęcia, na wniosek Pana mgra Krzysztofa Suwalda przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka,

Uchwały Rady Wydziału Wydział Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów z 24 kwietnia 2019 roku w sprawie:

- wyznaczenia mojej osoby na recenzenta

Do nadesłanego mi przez Przewodniczącą Komisji ds. nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego w zakresie sztuki pisma z dnia 12.04.2021 roku, informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mojej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pana mgra Krzysztofa Suwalda pt. **„Impresje folklorystyczne w solowej twórczości fortepianowej Aleksandra Tansmana na podstawie wybranych dzieł: Second recueil de mazurkas, Le tour du monde en miniatures, Trois préludes en forme de blues, Sonate No. 5 à la mémoire de Béla Bartók, Suite for piano. Visit to Israel, Dix Feuilletts de Voyage”** dołączone zostały praca doktorska oraz dokumentacja działalności artystycznej Doktoranta.

Podstawowe dane o Kandydacie

Krzysztof Suwald urodził się 1 kwietnia 1992 r. w Pabianicach. W roku 1999 rozpoczął naukę gry na fortepianie PSM I i II stopnia w Pabianicach po ukończeniu której swoją edukację muzyczną kontynuował w Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi na Wydziale Fortepianu, Organów, Klawesynu i Instrumentów Dawnych w klasie prof. dr hab. Cezarego Saneckiego oraz dr hab. Wojciecha Kubicy. Studia magisterskie ukończył w 2016 roku z oceną bardzo dobrą.

Od 2014 roku rozpoczął pracę w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia w Pabianicach w charakterze nauczyciela fortepianu oraz akompaniatora, obecnie piastuje funkcję kierownika sekcji instrumentów klawiszowych. Przez trzy lata, od roku 2016, pracował jako akompaniator w Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi. W tym czasie brał udział w wielu warsztatach dyrygenckich, prowadzonych przez m.in.: Michiela Haspeslagha, Vladimira Kiradijeva, Marka Gandeckiego. Ponadto od roku 2019 jest nauczycielem w Zespole Szkół Muzycznych im. Czesława Niemena we Włocławku. Od roku 2020 pełni funkcję polskiego ambasadora konkursu „Neapolitan Masters Competition”

DZIAŁALNOŚĆ ARTYSTYCZNA

Przebieg działalności artystycznej Pana Krzysztofa Suwalda to koncerty obejmujące solową literaturę fortepianową, koncerty kameralne m.in. z flecistą Konradem Fiszerem, ale także koncerty w charakterze pianisty towarzyszącego zespołom chóralnym. Szczególną uwagę zwróciłem na informację dotyczącą pracy Doktoranta w Katedrze Edukacji Muzycznej oraz w Katedrze Dyrygentury Symfonicznej - moim zdaniem jest to dla młodego pianisty praca i wyzwanie szczególne – wymagania stawiane tkzw. akompaniatorom w tych Katedrach są wyjątkowo wysokie. Umiejętność szybkiego przyswajania wyciągów, czytania partytur czy nawet czterogłosowych utworów chóralnych wymaga od pianisty umiejętności szczególnych. To również wielka lekcja pokory – ogromnego nakładu pracy nie widać w tkzw. działalności artystycznej bo przygotowujący, przetwarzany ogrom materiału wykorzystywany jest wyłącznie dla celów dydaktycznych w czterech ścianach akademickich klas.

Doktorant wielokrotnie brał udział w warsztatach pianistycznych prowadzonych przez

wybitnych pedagogów m. in. prof. B. Kawalę, prof. E. Indjica, prof. A. Tatarskiego, prof. Z. Raubo, prof. J. Sterczyńskiego, prof. W. Szlachtę oraz prof. A. Jasińskiego. Był również uczestnikiem takich warsztatów jak: „Szkoła Mistrzów Fortepianu” czy „Letni Kurs Pianistyczny” w Szczecinku (ukończony z wyróżnieniem), seminarium pianistycznego prowadzonego przez Kevina Kennera, Międzynarodowych Warsztatów Wokalno-Scenicznych „Opera Connecting People”, „Letniej Akademii Muzyki” oraz licznych warsztatów kameralnych. Jako pianista występował również na festiwalach muzycznych takich jak: „Wiosna z fortepianem”, „Muzyka w zacnym dworze”, „Musica Moderna” oraz „Kolory Polski”. Jako akompaniator współpracował z wieloma łódzkimi chórami, m. in.: Chórem Filharmonii Łódzkiej, z Żeńskim Chórem Kameralnym „Presto”, Męskim Zespołem Wokalnym „The Singing Heads”, chórem „Nieoporni”, Towarzystwem Śpiewaczym „Echo” oraz chórem „Lutnia”.

Krzysztof Suwald uczestniczył w kilku konkursach pianistycznych otrzymując między innymi: wyróżnienie na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym „Don Vincenzo Vitti” we Włoszech, III miejsca w Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym „Paolo Serraro” w Filadelfii, pierwsze miejsce na XXVII Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym „Citta di Barletta” we Włoszech.

W dorobku artystycznym Pana Krzysztofa Suwalda są również prawykonania utworów kompozytorów polskich i zagranicznych.

Działalność artystyczna Pana Krzysztofa Suwalda świadczy o jego wszechstronności i różnorodnej pianistycznej dyspozycyjności.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pana mgr Krzysztofa Suwalda pt. **„Impresje folklorystyczne w solowej twórczości fortepianowej Aleksandra Tansmana na podstawie wybranych dzieł: Second recueil de mazurkas, Le tour du monde en miniatures, Trois préludes en forme de blues, Sonate No. 5 à la mémoire de Béla Bartók, Suite for piano. Visit to Israel, Dix Feuilletts de Voyage”** składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne zawiera utrwalone przez Doktoranta następujące utwory Aleksandra

Tansmana:

CD 1

Second recueil de mazurkas

- [01] Mazurka No. 1 Vif
- [02] Mazurka No. 2 Modéré
- [03] Mazurka No. 3 Animé
- [04] Mazurka No. 4 Lent
- [05] Mazurka No. 5 Animé
- [06] Mazurka No. 6 Animé
- [07] Mazurka No. 7 Lent
- [08] Mazurka No. 8 Vif
- [09] Mazurka No. 9 Modéré

Le tour du monde en miniatures. Quinze feuillets de voyage

- [10] Coconut - Grove, Hollywood, California (U.S.A.)
- [11] Waïkiki - Beach de Honolulu (Hawaï)
- [12] Complainte de Nikko (Japon)
- [13] La marché d'oiseaux à Shanghai (Chine)
- [14] Les gongs dans un temple de Hong-Kong
- [15] Les Iles Philippines
- [16] Le chercheur de serpents à Singapore
- [17] Les singes dans la jungle de Penang
- [18] La flûte de bambou dans la forêt de Bandoeng (Java)
- [19] Le Gamelang de Bali (Waïang- Théâtre d' Ombres)
- [20] Les éléphants blancs de Ceylon
- [21] Les Tours de Silence à Bombay Tansman
- [22] La nuit sur le Nil
- [23] Puerto de Soller (Iles Baléares)
- [24] Napoli

Trois préludes en forme de blues

- [25] Prelude No. 1 Lento cantabile
- [26] Prelude No. 2 Moderato
- [27] Prelude No. 3 Moderato

CD 2

Sonate No. 5 à la mémoire de Béla Bartók

- [01] Sonate No. 5 à la mémoire de Béla Bartók: I Allegro
- [02] Sonate No. 5 à la mémoire de Béla Bartók: II Lento
- [03] Sonate No. 5 à la mémoire de Béla Bartók: III Molto vivace
- [04] Sonate No. 5 à la mémoire de Béla Bartók: IV Largo. Allegro con moto

Suite for piano. Visit to Israel, Dix Feuilletts de Voyage

- [05] Notturmo (The Mysterious City of Tz'fat)
- [06] The kibbutz
- [07] The ruins of Capernaum
- [08] The sources of the River Jordan
- [09] The Holy City
- [10] The desert of Negev
- [11] The Mosque of Saint Jean d'Acre
- [12] The Lake of Tiberias
- [13] Yemenite cradle song
- [14] Popular dance (Hora)

Po wysłuchaniu dwóch płyt CD zawierających utwory Aleksandra Tansmana (dzieło artystyczne to prawie 84 minuty zarejestrowanej muzyki) z satysfakcją stwierdzam, iż Doktorant znalazł pewnego rodzaju interpretacyjny klucz, który dzięki zastosowaniu różnorodnych środków wyrazowych dopasowany został do bardzo indywidualnej narracyjno – dramaturgicznej zawartości każdego z zaprezentowanych cykli.

Jako pierwsze na płycie CD przedstawione są Second recueil de mazurkas, które wykonane są z wielkim pietyzmem i szacunkiem dla szczegółowego Tansmanowskiego zapisu. Poszczególne miniatury stanowią pewnego rodzaju całość zestawioną na zasadzie kontrastu, a atmosferę cyklu wyznaczają urozmaicona artykulacja, dynamika, ale także mocno zróżnicowane tempa i harmonia. Te czynniki determinują emocjonalne fluktuacje całego cyklu, jednakże supremację interpretacyjną wyznacza zdecydowanie specyfika formy mazurka, który moim zdaniem należy do najtrudniejszych interpretacyjnie tańców. Myślę, że Doktorant dobrze poradził sobie z uchwyceniem indywidualnego idiomu tempowo - agogenicznego dedykowanego formie mazurka. Wszystkie rubata, artykulacja, a przede wszystkim pewnego rodzaju niewymuszona prostota wydają się być bardzo właściwe dla oddania klimatu i charakteru miniatur.

Bardzo podobne wrażenia odnoszę słuchając Le tour du monde en miniatures. Quinze feuilletts de voyage. Zbiór skrajnie odległych od siebie kulturowo utworów, czerpiących materiał

muzycznych z najodleglejszych zakątków świata (od Hawaji, Japonii, Chin, Singapur, Indonezji po Indie i Egipt) zaprezentowany jest przez Doktoranta w sposób świadomy, uwzględniający poszczególne kręgi kulturowo- etniczne. Interpretacja Pana Krzysztofa Suwalda subtelnie uwypukla szeroki wachlarz narodowo zabarwionego muzycznego materiału, który stanowi o autonomii wyrazowej poszczególnych części. Każda z nich dzięki dojrzałemu dysponowaniu czasem i harmoniczną barwą nabiera cech odrębnych. Jednak na szczególne podkreślenie w tym utworze zasługuje jakość artykulacyjno – pedalizacyjna (znakomite części nr 16, 17,19,20) , które stanowią pewnego rodzaju formo i narracyjnotwórczy wyznacznik całości.

Trois préludes en forme de blues emanują pewnego rodzaju interpretacyjnym spokojem dzięki któremu wykonawcy udaje się bardzo dobrze uchwycić i oddać specyfikę synkopowo-kołyszącego się swingu. Swing w pewnym kontekście w języku angielskim może też oznaczać rozmach i może momentami tej odrobiny rozmachu i pewnego narracyjnego imperatywu mi zabrakło. Myślę jednak, że przede wszystkim Doktorant chciał oddać spokojny, introwertyczny charakter, który bardzo jasno narzucone jest przez kompozytora precyzyjnymi, włoskimi określeniami.

Emblematyczna forma sonaty (tak pisze o niej sam Doktorant) dla mnie jest utworem, z wszystkich zaprezentowanych na płytach, najlepszym. Jej motoryka, struktura, zwroty harmoniczne przywołują warstwę muzyczną Sonaty fortepianowej op. 26 Samuela Barbera. W tym dziele Pan Suwalda poza świetnym dysponowaniem barwą i artykulacją bardzo dobrze radzi sobie z autonomizowaniem gęstej faktury, szczególnie części I dzięki świadomemu kolorystyczno – przestrzennemu prowadzeniu każdej z rąk. Wyobraźnię muzyczną i artystyczną dojrzałość słychać też w części III, którą konstruuje Doktorant świadomą, konstruktywną, wszechstronną artykulacyjną „mapą”, która emanuje pianistycznym szlifem. Cała forma sonaty zbudowana jest logicznie z uwzględnieniem indywidualnego charakteru każdej z części.

Ostatni zarejestrowany utwór Suite for piano. Visit to Israel, Dix Feuilles de Voyage to kolejny popis Doktoranta skorelowanego dysponowania czasem, barwą i artykulacją, które skutecznie służą oddaniu niepowtarzalnego estetycznie idiomu muzycznego języka jidisz. Narracja zdeterminowana zdystansowaną emocjonalnością pozwala na wykonanie między innymi świetnych repetycji i tych szybkich (jak np. w części 5), a może bardziej tych wolnych (część nr 60), które swoją utrzymaną constans czaso – przestrzenią budują i potęgują ciągłe napięcie. Ta umiejętność świadczy, moim zdaniem, o dużej świadomości i dojrzałości artystycznej Doktoranta.

Część opisowa, bardzo starannie opracowana pod względem merytorycznym, składa się z 6 rozdziałów oraz bibliografii.

W każdym z rozdziałów Autor w sposób bardzo szczegółowy i wyczerpujący przedstawia nagrane kompozycje w kontekście kulturowej genezy ich powstania. Praca ma bardzo przejrzystą

konstrukcję, a narracja prowadzona jest konsekwentnie z uwzględnieniem przemyśleń i doświadczeń Doktoranta co zasługuje na szczególne podkreślenie. Pracę otwiera biografia Aleksandra Tansmana, która pozwala na lepsze zrozumienie i odczytanie wszystkich zaprezentowanych utworów w kontekście życiowych i artystycznych doświadczeń Kompozytora.

Kolejne rozdziały, które mają charakter opisowy, to pewnego rodzaju kompendium niezbędne przy właściwym odczytaniu i interpretacji poszczególnych, zaprezentowanych przez Doktoranta utworów. Werbalizowane muzyczne odczucia Pana Suwalda „zakotwiczą” poszczególne kompozycje w odpowiednim kręgu kulturowo- estetycznym co przy tak wielkim zróżnicowaniu wyrazowym i stylistycznym utworów wydaje się niezbędne. Język pracy jest bardzo sugestywny, bogaty i żywy. Część opisowa razem z nagraniem stanowią koherentną, logiczną całość.

Pracę zamyka podsumowanie wraz z bogatą bibliografią (liczącą kilkadziesiąt pozycji).

Reasumując, praca doktorska, tak w części nagraniowej jak i pisemnej, Pana mgra Krzysztofa Suwalda zasługuje na uznanie – subiektywne, trafne uwagi dotyczące wykonawczego aspektu opisywanych utworów, umiejętność wyciągania wniosków, sprawność językowa, bogata bibliografia, a przede wszystkim twórczy, kreatywny stosunek Autora do nagrywanych i opisywanych dzieł pozwalają jednoznacznie stwierdzić dojrzałość tak artystyczną jak i naukową Doktoranta.

Konkluzja

Pracę doktorską Pana mgra Krzysztofa Suwalda oceniam pozytywnie. Doktorant ukazując w ciekawy sposób wciąż jeszcze mało wykonywaną muzykę Aleksandra Tansmana wzbogaca swoim nagraniem i dysertacją kulturę muzyczną przyczyniając się do rozwoju zarówno dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez Doktoranta jak i całej dziedziny sztuk muzycznych.

Niniejszym stwierdzam, że Doktorant wykazał się głęboką wiedzą praktyczną i teoretyczną, a także umiejętnościami do prowadzenia pracy artystycznej. W ten sposób Doktorant rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełniła bez zastrzeżeń wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku. **Pracę doktorską Pani mgra Krzysztofa Suwalda przyjmuję.**